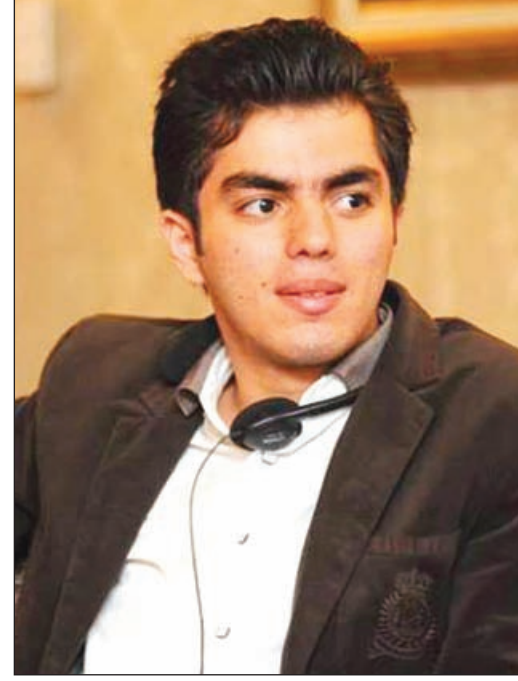

Dünyanın ən yaxşı müəllimi

The Global Teacher Prize müsabiqəsinin qalibi olaraq 2018-ci ildə "İlin ən yaxşı müəllimi" seçilən və bir milyon dollar mükafat qazanan Andria Zafirakoudan "T-network" təhsil işçilərinin təcrübə və kommunikasiya platformasının koordinatoru Cəfər Mənsimi müsahibə alıb. "Azərbaycan müəllimi" həmin müsahibəni təqdim edir.

Andria Zafirakou:

"Şagirdlər üçün təmin etdiyim mühit dəstəkləyici və rahatdır"

"Təhsilin Nobeli" olaraq bilinən "1 milyon dollar"lıq hekayənin qəhrəmanını Andria Zafirakou 13 ildir ki, İngiltərədəki Alperton Community School'da tekstil sənəti müəllimi və incəsənət kafedrasının müdiri vəzifəsində işləyir.

Andria Zafirakounun dərslər dediyi məktəbin yerləşdiyi ərazidə cinayət faizi yüksək, şagirdlərin dərslə davamiyyəti zəif olsa da o, öz metodları ilə bu problemlərin azalmasına nail olub. Necə? Bu barədə özü danışacaq.

- Andria xanım, ən yaxşı müəllim kimdir, o hansı keyfiyyətlərə sahibdir? "Ən yaxşı müəllim" olmaq üçün nə etmək lazımdır?

- Yaxşı müəllim olmaq üçün öncə bu peşənin saat 9-dan 5-ə (iş qrafiki) qədər davam edən bir iş olmadığını anlamalıdır. Bu, bir yaşam tərzidir, peşəyə duyulan ehtirasdır. Bunu anladıqdan sonra siz öz işinizi sevməyə başlayırsınız. İkincisi, şagirdlərlə qurulan ünsiyyət çox önəmlidir. Onları tanımalı, haradan gəldiklərini, ailələrinin vəziyyətini, nələrə ilhamlandıklarını bilməlisiniz. Beləliklə, aranızda qarşılıqlı inam yaranacaq. Üçüncüsü, isə şagirdlərin sizin keçdiyiniz dərslərin ən gözəl dərslər olduğunu anlamalarını təmin etmək, öz dərslərinizi nəyə görə sevdiyinizi onlara göstərməkdir. Bununla onlar, uzunmüddətli bir öyrənmə prosesi və buna duyulan sevgi ilə tanış olacaqlar. Bu, onların həyatında çox önəmli olacaq.

- Kommunikaşiyada qarşınızdakının maraqlarını tapmaq, güvən formalaşdırmaq üçün nəyə diqqət etməliyik? Siz bu baxımdan nə edirsiniz?

- Ünsiyyətdə olduğumuz şəxsin müəyyənləşdirdiyi yol xəritəsinə, bazasına xüsusi diqqət etməliyik. Bununla birlikdə, kommunikaşiyayı, əməkdaşlıq çərçivəsində qursaq, təsirli nəticə əldə edə bilərik. Həmçinin, ortaq maraqlar dairələri tapmalı, mədəni fərqlilikləri başa düşməli və nəzərə almalıyıq. Bunun üçün dəstəkləyici ünsiyyət, müşahidə və suallar önəmlidir. Beləliklə, güvən qazanmış olarıq.

Yaxşı müəllim olmaq üçün öncə bu peşənin saat 9-dan 5-ə (iş qrafiki) qədər davam edən bir iş olmadığını anlamalıdır. Bu, bir yaşam tərzidir, peşəyə duyulan ehtirasdır. Bunu anladıqdan sonra siz öz işinizi sevməyə başlayırsınız. İkincisi, şagirdlərlə qurulan ünsiyyət çox önəmlidir. Onları tanımalı, haradan gəldiklərini, ailələrinin vəziyyətini, nələrə ilhamlandıklarını bilməlisiniz. Beləliklə, aranızda qarşılıqlı inam yaranacaq. Üçüncüsü, isə şagirdlərin sizin keçdiyiniz dərslərin ən gözəl dərslər olduğunu anlamalarını təmin etmək, öz dərslərinizi nəyə görə sevdiyinizi onlara göstərməkdir.

- İşlədiyiniz məktəbdə 35 müxtəlif dildə danışan şagirdlər var. Haqqınızda məlumatlarda deyilir ki, siz şagirdlərinizin diqqətini cəkmək, onların ailələri ilə ünsiyyətdə olmaq üçün 35 dildə salamlamağı öyrənmisiniz... Bunu necə bacarmısınız?

- Mən immiqrant ailəsində böyümüşəm. Buna görə də bir mədəniyyətə sahib olub, başqa bir mədəniyyətdə yaşamağın nə demək olduğunu anlayıram. Qeyri-müəyyən bir mühitə daxil olmağın onlar üçün nə qədər qorxulu olduğunu başa düşə bilirəm.

Ailələrin bir çoxu təhsilli deyil. Onları bir kəlmə də olsa öz dillərində salamlamaq, bir növ "sizin buradadır olmağınızdan məmnuniyyət duyuruq, sizi burada istəyirik" mənasına gəlir. Həmçinin, üzünüzdəki təbəssüm ilə onlara qucaq açdığınızı göstərirsiniz. Onları öz dilində salamlamaqla müəllim kimi öz üzərində işlədiyini də xatırladırsanız. Məncə, bu çox önəmlidir.

səhv cavab yoxdur. Bu sadəcə sualın səni hansı istiqamətə aparacağını görməklə bağlıdır.

- Çalışdığınız məktəbin yerləşdiyi ərazidə cinayət faizi yüksəkdir. Belə bir iş yerində sizin motivasiyanızı artırmaq nədir?

- Kasıb olmaq, valideynlərinin onları tərk etməsi, həyatlarında pozitiv rol modellərinin olmaması uşaqların günahı deyil. Məncə, bunu özümü-

Uşaqlar və gənclər kompüter oyunlarından həzz alır. İnternet beləcə uşaqları ön dünyasına çəkir və bu, məni həyəcanlandırır. Axı bu halda uşaqlar öz xüsusiyyətlərini, öz istedadlarını itirirlər. Sosial tərəflərini, digərləri ilə real qaynaşmanı, dialoqu dəyərləndirmirlər. Şagirdlər üçün özlərini ifadə edəcək, danışmaq bacarıqlarını göstərəcək və komanda ruhuna sahiblənəcək mühit yaratmasaq, məsələ daha da qəlizləşəcək. Bir nüans da var ki, onlar fərdi çalışmağa üstünlük verir, müstəqil olmağa çalışırlar. Deməli, biz həm də onları sosiallaşmağa cəsarətləndirməliyik. Bunun üçün interaktiv fəaliyyətlər təşkil edilməlidir.

- Uşaqların potensiallarının fərqi nə varmı, öz istedadını kəşf etmələri üçün nə edirsiniz?

- Bu baxımdan olduqca şanslıyam, çünki uşaqlara incəsənəti öyrədirəm. Burada onlar hər hansı bir proqramla məhdudlaşdırlmayıblar, öz istedadlarına əsaslanırlar. Sadəcə əmin olmağa çalışıram ki, onlara təmin etdiyim mühit dəstəkləyici və eyni zamanda rahatdır. Beləliklə, bu mühit onların zehinlərini açır, onlara imkanlar tanıyır. Şagird belə bir mühitdə özünü əmin-aman hiss edir və azad şəkildə ifadə edə bilər. Yaradıcılığa gəldikdə isə, burada düzgün ya da

zə xatırlatmaq lazımdır. Məktəb ümid, inam yeridir. Ona görə də məktəblər bu ərazidə olan ən önəmli bina, ən önəmli qurumdur. Çünki məktəblər bizim şagirdlərə hörmət, tolerantlıq, bilik, bütün insanlığa şəfqət toxumları əkdikdə yerlərdir.

Həm də xaraktercə çətin situasiyaları həll etməyi sevirəm.

- Tədris proqramını etnik qrupları göz önünə alaraq yenidən dizayn etmişiniz. Boks və kriket klubu açmışınız. Yoqa dərsləri təşkil etmişiniz. Məktəbi paltaryuyanla təmin etmişiniz... Şagirdlərin evlərini ziyarət edirsiniz... Bütün bunları

edərkən qarşınıza çıxan çətinlikləri necə dəf edirsiniz? Həmkarlarınızın dəstəyini qazanmaq və komanda ruhu formalaşdırmaq üçün nə edirsiniz?

- Cəmiyyətdə belə bir sığınacaq var ki, incəsənət, yaradıcılıq önəmli deyil. Mən öz keçmişimdən deyər bilərəm ki, ailəm incəsənətlə məşğul olmağımı istəmirdi. Bu, məni bir dönmə çox narahat edirdi. Mən hazırda valideynlərə onların övladlarının qeyri-adi istedadına sahib olduğunu və bu istedadın onları çox yaxşı yerlərə götürə biləcəyini izah etməyə çalışıram. Valideynlərin ən böyük narahatçılığı incəsənətlə məşğul olan uşaqların gələcəkdə hansısa işə yiyələnmə bilməyəcəyi ilə bağlıdır. Problemin əsas səbəblərindən biri də bu haqda onların biliyinin az olmasıdır. Yoxsa hər bir valideyn öz uşağı üçün ən yaxşısını istəyir. Siz incəsənətlə məşğul olanda təkcə rəssam, sənətkar olmaqla qalmır, başqa xüsusiyyətlərə də yiyələnmiş olursunuz. Məsələn, problemləri həll etmə bacarağı, dayanıqlı olma, kommunikaşiyaya, başqaları ilə birgə çalışma, səhlər edib, bu səhlərə həll üsulu tapmaq kimi müxtəlif bacarıqlara yiyələnirsiniz. İnanıram ki, bu, çox önəmlidir. Nəyəsə nail olmaqdan çox, buna aparan yolda öyrənilənlər vacibdir. Bu şagirdləri gücləndirir və onların gördüyü işlərdə də öz əksini tapır.

- Gələcəyin insan münasibətləri haqqında proqnozlarınız necədir?

- Uşaqlar və gənclər kompüter oyunlarından həzz alır. İnternet beləcə uşaqları ön dünyasına çəkir və bu, məni həyəcanlandırır. Axı bu halda uşaqlar öz xüsusiyyətlərini, öz istedadlarını itirirlər. Sosial tərəflərini, digərləri ilə real qaynaşmanı, dialoqu dəyərləndirmirlər. Şagirdlər üçün özlərini ifadə edəcək, danışmaq bacarıqlarını göstərəcək və komanda ruhuna sahiblənəcək mühit yaratmasaq, məsələ daha da qəlizləşəcək. Bir nüans da var ki, onlar fərdi çalışmağa üstünlük verir, müstəqil olmağa çalışırlar. Deməli, biz həm də onları sosiallaşmağa cəsarətləndirməliyik. Bunun üçün interaktiv fəaliyyətlər təşkil edilməlidir. İdman, musiqi və s. kimi. Yəni onlara hiss etdirməliyik ki, fərqli bir dünya da var. Beləliklə, onları öz qabiliqlərindən çıxartmalıyıq.

- Qazandığınız 1 milyon dollar nəyə dəyişdi?

- Həmin bir milyon dollar ilə "Artist in Residence" adlı xeyriyyə cəmiyyəti açdım. Bu cəmiyyət təhsildə yaradıcılıq və incəsənətin artırılması üçün işlər görür. İncəsənət adamları məktəblərə gedərək şagirdlərə dərslər verir, onlara ilham tapmaları, kreativ, özünü inamlı olmaları üçün yol göstərir. Həmçinin, məktəbdəki müəllimlərə kömək edir, onlara yeni metodlar öyrədir, kurikulumdan əlavə işlər görürlər.

- Həyatın sizə öyrətdiyi əsas dərslər nədir?

- Heç vaxt heç vaxt demə. İnsanları xarici görünüşlərinə, danışmaq bacarığına, keçmişinə, ətraf mühitinə görə qınama, çünki onlar hər an səni təəccübləndirə bilərlər.

Qayğıkeş ol. Bunun mükafatı böyükdür.